

Budżet Krakowa na 2025 rok uchwalony

2024-12-30

18 grudnia Rada Miasta Krakowa uchwaliła budżet określający cele i priorytety, które miasto będzie realizować w 2025 roku. Za przyjęciem głosowało 24 radnych, 17 opowiedziało się przeciw. Budżet, do którego w ramach autopoprawki wprowadzono dodatkowe 87,5 mln zł na inwestycje, zgodnie z zapowiedziami prezydenta Aleksandra Miszałskiego będzie kładł nacisk na równomierny w całym mieście rozwój infrastruktury drogowej, rowerowej i pieszej, edukacyjnej oraz rekreacyjnej (zieleni i sport).

Kwoty w skali makro i priorytety

Ostatecznie, w wersji uchwalonej przez Radę Miasta Krakowa, budżet na 2025 rok zakłada **dochody ogółem w wysokości około 9,1 mld zł oraz wydatki ogółem w wysokości około 9,8 mld zł.**

Co istotne, w przyszłorocznym budżecie przewidziano **nadwyżkę operacyjną w wysokości ponad 323 mln zł** (różnica między dochodami a wydatkami bieżącymi). Stabilna nadwyżka operacyjna, a także zdolność do jej zwiększania świadczy o dobrej kondycji finansowej samorządu.

- Ze względu na sytuację finansową miasta potrzebujemy rozwiązań, które umożliwią nam zmniejszenie deficytu budżetowego i pozwolą wypracować większą nadwyżkę operacyjną. To jeden z priorytetów, które począwszy od tego budżetu będziemy realizować w kolejnych latach - zaznaczył prezydent Aleksander Miszałski podczas pierwszej sesji budżetowej, która odbyła się 4 grudnia.

Prezydent określił też, że wyprowadzenie miasta z zastanej trudnej sytuacji finansowej wymaga odpowiedzialnej polityki i wielu skoordynowanych działań na różnych polach, w tym zwiększenia dochodowości miasta (m.in. przez przyciąganie biznesu i generowanie większych dochodów z podatków PIT i CIT), sprawniejszego pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych, np. funduszy unijnych czy programów rządowych i ministerialnych (co ważne dla sfinansowania dużych inwestycji), wnikliwego przyglądania się wydatkom bieżącym, choć tu - jak podkreślił - zdecydowana większość ma charakter sztywny, wynikający z obligatoryjnych, ustawowych zadań samorządu i, wreszcie, racjonalnego planowania wydatków inwestycyjnych.

Jak zapewnił prezydent, poszukiwanie oszczędności nie oznacza wyhamowania inwestycji, tylko inne rozłożenie akcentów - zamiast wielkich przedsięwzięć, które nie przekładają się bezpośrednio na komfort życia mieszkańców, miasto chce realizować o wiele więcej mniejszych zadań, za to precyzyjniej odpowiadających na potrzeby krakowian. Efektem tego podejścia jest rewizja planów inwestycyjnych miasta, w wyniku której takie zadania, jak budowa basenu olimpijskiego przy Zespole Szkół Łączności (ul. Monte Casino), Centrum Sportów Zimowych, nowej siedziby Zarządu Zieleni Miejskiej czy ulicy Nowej Bartła (łącznie warte ponad 400 mln zł), nie zostały uwzględnione w przyszłorocznym budżecie.

- Szczególny nacisk chcemy położyć na rozwój opieki żłobkowej, budowę nowych szkół, zwiększanie bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów oraz dostęp do terenów zielonych. Celem jest także wyrównywanie różnic w dostępie do infrastruktury i usług w poszczególnych częściach miasta, w tym zwłaszcza na obszarach oddalonych od centrum, gdzie za rozwojem

budownictwa mieszkaniowego często nie nadąża rozwój miejskiej oferty, czy to edukacyjnej, społecznej, czy transportowej – podkreślał prezydent.

Więcej zamiast wielkich – zmiana akcentów w inwestycjach

O niemal 10 proc. większy niż planowano w projekcie będzie poziom wydatków na inwestycje – **ogółem Kraków planuje wydać na ten cel nieco ponad 1 mld zł** (przy czym część tej kwoty, tj. około 19 mln zł, to środki pozostające w dyspozycji dzielnic).

Wzrost nakładów inwestycyjnych do poziomu przekraczającego 1 mld zł to efekt autopoprawki, w ramach której prezydent wprowadził do budżetu dodatkowe zadania na łączną kwotę 87,5 mln zł. Wynikają one z propozycji zgłaszanych w toku prac nad budżetem – zarówno przez radnych miasta i poszczególnych dzielnic, dobrze znających lokalne potrzeby, jak i przez jednostki podległe prezydentowi.

Zwiększenie nakładów będzie szczególnie widoczne w takich dziedzinach, jak: transport (o 35 mln zł), sport i rekreacja (o 17,2 mln zł), ochrona i kształtowanie środowiska (o 16,8 mln zł), oświata i wychowanie (o 10,5 mln zł), planowanie przestrzenne i architektura oraz gospodarowanie mieniem miasta (o 6 mln zł), gospodarka komunalna (o 1,9 mln zł), kultura i ochrona dziedzictwa (o 1,7 mln zł), mieszkalnictwo (o 900 tys. zł).

Środki te pozwolą miejskim jednostkom zrealizować dużo szerszy zakres zadań o charakterze lokalnym. To właśnie te inwestycje, niewymagające jednostkowo wielkich nakładów finansowych, ale za to dobrze zaadresowane i nieodkładane w czasie, są w stanie istotnie podnieść komfort życia w danej okolicy i ułatwić jej mieszkańcom codzienne funkcjonowanie. A poniżej kilka przykładów.

Ze wszystkich dziedzin każdego roku **transport** ma największy udział w ogólnych wydatkach miasta na inwestycje – rozwój infrastruktury drogowej, rowerowej i pieszej, zapewniającej komfort i bezpieczeństwo wszystkim uczestnikom ruchu, w tym najmniej chronionym, jest niezmiennym priorytetem. Dlatego zakres działań w tych obszarach został w toku prac nad budżetem poszerzony o kolejne lokalizacje:

- budowa oświetlenia ulicznego, w tym na przejściach dla pieszych (ulice: Półtunki, Petöfięgo, Podgórci, Cechowa, Fatimska, Longinusa Podbipięty, Snycerska, Górników, Na Wrzosach)
- budowa chodników (ulice: Na Błonie, Rzepakowa, Wyciąska, Sawy-Calińskiego, Fatimska, Mała Góra, Turniejowa, Mirowska, Wystouchów, Rozrywka, łącznik między Kluczborską a Bratysławską), ale też modernizacja przejścia podziemnego pod ul. Włotową z przystosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
- modernizacja, przebudowa i rozbudowa dróg (Łozińskiego, Dybowskiego, Dolnomłyńska, Tomickiego i Sołtysowska, Buszka, Kosiarzy, Gaik, Borkowska, Podgórci, Fiołkowa, Płaszowska, skrzyżowanie Opolskiej z Łokietka oraz Grottgera z Kujawską, nakładki na Friedleina, Górników, Konfederackiej)
- przebudowa i budowa miejsc postojowych (osiedla Willowe, Jagiellońskie, Teatralne, Krakowiaków, Na Kozłowie).

Więcej zadań zostanie zrealizowanych także w zakresie rozwijania ogólnodostępnych **terenów zielonych** – w toku prac nad budżetem zwiększono środki na:

- budowę parków i skwerów (rzeczny Białucha, ul. Na Kozłowce i Spółdzielców, ul. Aleksandry, ogród edukacyjny i nowe alejki przy Młynówce Królewskiej, os. Na Skarpie, ul. Zachodnia, ul. Rostworowskiego i Kobierzyńska, park leśny obok fortu Tonie)
- modernizację ogródków jordanowskich (ulice: Jodłowa, Pużaka, Taklińskiego, Ważewskiego)
- budowę wybiegów dla psów (ul. Spółdzielców, al. Kijowska)
- budowę i modernizację placów zabaw (os. Teatralne, ulice: Jesienna, Dziewiarzy, Bardosa, Popławskiego przy SP 61)
- budowę skateparków (ul. Zbożowa)
- rewitalizację podwórek (os. Ogrodowe, Stalowe).

Sport i rekreacja – tu również mieszkańcy mogą spodziewać się dodatkowych przedsięwzięć w takich zakresach, jak:

- modernizacja i budowa boisk, bieżni, basenów (MOS Kraków Wschód, Mistrzejowice, os. Widok, SP 2, ZSP 18, SP 107, SP 119, SP 144, SPzOI 22, II LO, międzyszkolny basen na os. Kolorowym),
- modernizacja, projektowanie i budowa kompleksów sportowych (ul. Żywiecka Boczna, Olszanica, ZSP nr 5, KS Grębałowianka, KS Prądniczanka, KS Tynec, KS Kabel, KS „Orzeł” Piaski Wielkie).

Na ostatnim etapie prac nad budżetem szereg nowych zadań wprowadzono także w dziedzinie **oświata i wychowanie** – wychodzą one naprzeciw najrozmaitszym potrzebom zgłaszanym przez szkoły i przedszkola, od kwestii związanych z modernizacją budynków, odwodnieniem czy poprawą efektywności energetycznej, po rewitalizację bazy sportowej i terenu wokół nich (ZSG 2, P 180, P 118, P 163, P 179, P 49, XXV LO, SP 142, ZSP 1, ZSP 20, ZSP 21, SOSW dla Nieśłyszących, ZSP 5, SP 48, SP 26, SPzOI 151, SP 53, P 78, P 61, SP 39, MDK Dom Harcerza, P 105, P 99, SPzOI 144, P 152, P 182, SPzOS 5, P 119, P 10, SP 29, P 140, XXX LO, SP 93). Zaplanowano też środki umożliwiające przymiarki do budowy przedszkoli przy ulicach Ułanów i Prokocimskiej.

Zadania: większość to kontynuacja, ale wystartują też nowe

Wpisany do budżetu na 2025 rok program inwestycyjny składa się w przeważającej większości z zadań kontynuowanych, na które zostały już pozyskane środki finansowe lub podpisane umowy. Udało się jednak wygospodarować środki, dzięki którym możliwe będzie rozpoczęcie nowych przedsięwzięć – takich jak budowa szkół w Górcie Narodowej, na Klinach i w Łęgu, zakup terenów pod budowę ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt oraz grzebowiska dla zwierząt, a także zaprojektowanie kolejnych wielorodzinnych budynków komunalnych (ulice: Wielicka, Architektów, Padniewskiego).

Nowością będzie także wzmocnienie działań miasta w takich obszarach, jak budowa ścieżek i dróg rowerowych (doczekają się ich m.in. mieszkańcy poruszający się wzdłuż ul. Nawojki, południowej strony al. Pokoju, ul. Brożka, ul. Sławka, ul. Jancarza), modernizacja systemu

oświetlenia publicznego (drogowego i parkowego), regulacja koryt rzecznych w celu zwiększenia ochrony przeciwpowodziowej, przyspieszenie cyfryzacji (projekty smart city), co przynosi oszczędności, pomaga podejmować trafne decyzje i być bliżej mieszkańców, profilaktyka przeciwpożarowa (organizacja Akademii Bezpieczeństwa dla dzieci i młodzieży), rozwój sieci „Lodówek pełnych dobra” (punktów nieodpłatnej dystrybucji produktów spożywczych), wsparcie finansowe Młodzieżowej Rady Miasta oraz Krakowskiej Rady Seniorów, które pozwoli tym podmiotom, ważnym dla budowania tkanki społecznej, rozwijać swoją aktywność. Poza tym po raz pierwszy wykup terenów zielonych pod nowe parki i nasadzenia potraktowany został jako odrębne zadanie budżetowe.

Zgodnie z deklaracją prezydenta w kolejnych latach w miarę zwalniania czy pozyskiwania środków budżetowych projekty te będą rozwijane i poszerzane.

By podróżować wygodniej i bezpieczniej

W obszarze transportu nacisk zostanie położony na budowę i modernizację sieci dróg, w tym wykonanie ciągów pieszych i rowerowych, a także budowę węzłów przesiadkowych z parkingami P&R, montaż sygnalizacji świetlnej i doświetlenie przejść dla pieszych.

Zaplanowano środki na rozbudowę ulic – m.in. Kocmyrzowskiej, Maciejkowej, Meiera, Wrony, Bochnaka, Stelmachów i Piaskowej, Chylińskiego.

Nowe chodniki pojawią się m.in. przy ulicach Bogucianka, Bochenka, Tomickiego i Sołtysowskiej, Kantorowickiej, Sawy-Calińskiego, Bolesława Śmiałego.

Ścieżki rowerowe zostaną poprowadzone wzdłuż ulic: Nawojki, Jancarza, południowej strony al. Pokoju, północnej strony ul. Brozka oraz na odcinku ul. Walerego Sławka (pomiędzy skrzyżowaniami z ul. Kamieńskiego i Puskarską).

Dzięki doświetleniu bezpieczniej będzie na przejściach dla pieszych – m.in. przy ulicach Fredry, Bochenka i Teligi, a także w Bieńczycach.

Zarezerwowane zostały również środki na budowę linii tramwajowych i modernizację torowisk (KST ul. Meissnera – Mistrzejowice, KST os. Krowodrza Górka – Azory, przebudowa torów w ul. Starowiślniej i Straszewskiego).

Zaplanowano również przedsięwzięcia związane z modernizacją oświetlenia publicznego (drogowego i parkowego), co w niedalekiej przyszłości przyniesie miastu wymierne oszczędności.

By wspierać mieszkańców - w każdym wieku i z różnymi potrzebami

W obszarze związanym z pomocą i integracją społeczną oraz rodziną miasto konsekwentnie dąży do rozbudowy i modernizacji wszelkiego typu infrastruktury społecznej – od budowy kolejnych żłobków po likwidację barier architektonicznych.

W budżecie zaplanowano środki na budowę miejskich żłobków w kilkunastu nowych

lokalizacjach (przy ul. Krzemionki, Działowskiego, Karaszewicza-Tokarzewskiego, Drożyska, Niebyłej, Jabłonkowskiej, Wróblowickiej, Księcia Józefa, Lubockiej, Wadowskiej, Rybitwy) oraz modernizację żłobka przy ul. Mazowieckiej i przebudowę żłobka na os. Willowym.

W ramach programu likwidacji barier architektonicznych przeprowadzone zostaną prace modernizacyjne w budynkach użytkowanych m.in. przez II Liceum Ogólnokształcące, Centrum Młodzieży, Zespół Szkół Specjalnych nr 14, Zespół Szkół Mechanicznych nr 1, Zespół Szkół Geodezyjno-Drogowych i Gospodarki Wodnej.

Zaplanowano też środki na modernizację niektórych miejskich domów pomocy społecznej (ul. Sołtysovska, Łanowa) oraz budowę ośrodków wsparcia dla osób niesamodzielnymi (ul. Golikówka i Czerwonego Prądnika).

By rozwijać zieloną infrastrukturę

Budowa parków, rozwój terenów zielonych, odwodnienie, zagospodarowanie wód opadowych, poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, wspieranie rozwoju OZE oraz innych przedsięwzięć niskoemisyjnych – to główne cele, które będą realizowane w obszarze ochrona i kształtowanie środowiska.

Spośród wielu zaplanowanych zadań warto wymienić rewitalizację parków Kurdwanów, Wyspiańskiego i przy dworze Czeczów, budowę nowych parków (ul. Kurczaba, park Kolejowy, park Grzegórzecki, park rzeczny Tetmajera), zagospodarowanie rekreacyjnych terenów zielonych znanych jako Planty Podgórskie, a także odwodnienie parku Maćka i Doroty.

By kształcić w komfortowych warunkach

Obszerna jest również lista inwestycji polegających na rozbudowie zaplecza edukacyjnego. Budowa szkół podstawowych lub zespołów szkolno-przedszkolnych będzie mogła rozpocząć się w Górcie Narodowej, na Klinach (ul. bp. Albina Małysiaka), w Czyżynach (rejon Łęgu) oraz w rejonie ul. Dekerta i Portowej. Ponadto przygotowana zostanie budowa przedszkoli przy ul. Prokocimskiej i Ułanów. Miasto zamierza też pozyskać lokal w rejonie ul. Myśliwskiej na potrzeby klas I-III szkoły podstawowej.

Plan inwestycyjny obejmuje również zadania kontynuowane: rozbudowę Szkoły Podstawowej nr 124 (ul. Sucharskiego), dobudowę pawilonu przedszkolnego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 9 (ul. Prawocheńskiego), rozbudowę Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 8 (ul. Wrony), rozbudowę i przebudowę Szkoły Podstawowej nr 54 wraz z budynkiem Samorządowego Przedszkola nr 133 (ul. Tyniecka), rozbudowę Szkoły Podstawowej nr 62 (ul. Ćwikłowa), rozbudowę Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 15 (ul. Grochowa), rozbudowę Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 14 (ul. Stawowa).

By zachęcać do sportu - także dla rekreacji

W obszarze związanym ze sportem i rekreacją sfinansowana zostanie m.in. budowa nowych obiektów sportowych oraz przyszkolnych hal gimnastycznych – powstaną kryte pływalnie w Szkole Podstawowej nr 129 (os. Na Stoku) oraz na terenie KS Clepardia (ul. Mackiewicza), hala

sportowa w Szkole Podstawowej nr 85 (os. Złotego Wieku) czy sala rehabilitacyjno-sportowa w Zespole Szkół Specjalnych nr 11 (al. Dygasińskiego).

Na liście inwestycji znalazły się również: budowa wielofunkcyjnego obiektu sportowego przy al. Powstania Warszawskiego, budowa Młodzieżowego Ośrodka w Łuczanowicach, budowa kompleksu sportowego na os. Wolica, budowa boiska treningowego z sztuczną nawierzchnią na terenie Centrum Aktywnego Wypoczynku KS Borek (ul. Żywiecka), budowa hali widowiskowo-sportowej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych na terenie XXX LO.

Warto też wspomnieć o środkach zapisanych na modernizację obiektów należących do lokalnych klubów sportowych – KS Kolejarz Prokocim, KS Płaszowianka, KS Grębałowianka, RKS Juwenia, KS Bronowianka, KS Korona, KS Hutnik, KS Bieżanowianka.

Miasto na bieżąco - czyli co kosztuje najwięcej?

Największą kategorią wydatków, które ponosi miasto, są wydatki zapewniające ciągłość oraz jakość zadań i usług wykonywanych na rzecz mieszkańców i całej wspólnoty lokalnej. W budżecie Krakowa na 2025 rok **wydatki bieżące zaplanowano w wysokości 8,5 mld zł.**

Ze względu na różne czynniki, w szczególności uwarunkowania ekonomiczne (wzrost cen energii, inflacja), poziom wydatków bieżących rok do roku systematycznie rośnie – przypomnijmy, że w 2024 roku miasto planowało wydać 7,6 mld zł, a prognozowane wykonanie zbliżyło się już do kwoty 8,3 mld zł. Nie zmienia się natomiast hierarchia tych wydatków.

I tak w 2025 roku miasto najwięcej wyda na: edukację (ok. 39 proc.), transport i łączność (ok. 14 proc.), gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (ok. 9 proc.), administrację publiczną (ok. 7 proc.), pomoc społeczną (ok. 6 proc.), rodzinę (ok. 4,5 proc.), kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (ok. 4 proc.) i gospodarkę mieszkaniową (ok. 3 proc.).

W każdej z wymienionych dziedzin nastąpi wzrost wydatków bieżących, choć jego tempo jest zróżnicowane – największy wzrost dotyczy edukacji i pomocy społecznej.

Planowane dochody

W budżecie Krakowa na 2025 rok dochody ogółem zaplanowano w wysokości około 9,1 mld zł. Na szczególną uwagę zasługuje planowana struktura tych dochodów, która znacząco zmieni się – z korzyścią dla miasta – w związku z reformą finansowania samorządów. Z początkiem 2025 roku wejdzie w życie nowa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego przygotowana przez Ministerstwo Finansów. Zwiększa ona udział samorządów we wpływach z podatków PIT i CIT oraz stabilizuje osiągnięte z tego tytułu dochody, jednocześnie zaś ogranicza rolę subwencji przekazywanych z budżetu państwa.

Najważniejszym elementem reformy jest zmiana w sposobie wyliczania wpływów z podatków PIT i CIT – dochody samorządów ustalane będą jako procent od dochodów podatników osiąganych na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego. Przyjęta w nowej ustawie wysokość udziału w PIT dla miasta na prawach powiatu wynosi 8,6 proc. dochodów podatników mieszkających w tym mieście, a w przypadku CIT – 2,2 proc. dochodów podatników

posiadających w nim siedzibę. Taki mechanizm gwarantuje samorządom wyższe wpływy z tych podatków i sprawia, że to one – a zwłaszcza PIT – będą filarem lokalnych budżetów.

W przypadku Krakowa udział wpływów z podatków PIT i CIT w łącznej sumie dochodów miasta znacząco wzrośnie – z dotychczasowych 36 proc. do 61 proc. Jednocześnie wyraźnie spadnie rola subwencji i dotacji, czyli transferów z budżetu państwa (z 24 proc. do zaledwie 6 proc. całości dochodów miasta).

W strukturze dochodów, które miasto zaplanowało w budżecie na 2025 rok, największą rolę odgrywać będą: udział w podatkach PIT i CIT (planowana kwota to 5,4 mld zł: PIT – 4,9 mld zł, CIT – 510 mln zł), następnie dochody własne (m.in. podatki i opłaty lokalne, dochody z mienia, wpływy ze sprzedaży biletów komunikacji miejskiej), a na dalszych miejscach subwencje i dotacje oraz środki ze źródeł zagranicznych.

Podsumowując, nowy mechanizm finansowania samorządów – oparty na wpływach z PIT i CIT, z ograniczoną rolą subwencji – oraz rezygnacja z pobierania tzw. janosikowego oznaczają dla Krakowa realne korzyści. Już w 2025 roku na zmianie modelu finansowania miasto zyska 866 mln zł (w porównaniu z rokiem 2024).